

יום אחד הכיבוש יסתיים

יום אחד הכיבוש יסתיים. זה קרוב לוודאי יקרה בבת אחת. וכשזה יקרה, פתאום יתברר שכולם היו נגדו. יתברר שהפוליטיקאים בעצם פעלו לסיומו, שהעיתונאים חתרו ללא ליאות לחשוף את עוולותיו, שמוסדות התרבות גינו אותו באומץ, ושהאקדמיה הישראלית היתה מוקד התנגדות עיקש, שסיפק למאבק גב רעיוני וערכי. בקיצור, שכולם היו ברזיסטנס.

יום אחד הכיבוש יסתיים, כי משטרים כאלה אינם יכולים להחזיק מעמד. הם חייבים ליפול, כי משטרי דיכוי כמעט בהגדרה אינם יציבים. ונכון שקשה לראות את זה עכשיו, כי הציפייה הרציונלית שלנו

מיכאל ספרד

התראות במייל

21 בינואר 2016

היא לראות סימנים מבשרים לשינוי מרחיק לכת
כזה, ואת האותות המבשרים הללו אנחנו לא
רואים, אבל האמת היא שתהליכים היסטוריים
אינם מתרחשים בהכרח באופן לינארי. הקרקע
שעליה עומד הכיבוש אולי נראית יציבה. אבל
בהחלט ייתכן שמתחתיה, קרוב לקרום, נוצרים
בקיעים, נפערים סדקים ההולכים ומתרחבים. מי
שעומד עליה אינו רואה אותם. נדמה לו שהקרקע
יציבה מאי פעם. ואז, בלי אזהרה מוקדמת,
הסדקים יתרחבו והקרקע תתמוטט כמו בולען
שנפער בחוף ים המלח.

יום אחד הכיבוש יסתיים כמו שהאפרטהייד בדרום
אפריקה הוכרע, כמו שחומת ברלין נפלה, מבלי
שמישהו צפה אירועים אלה, גם לא זמן קצר קודם
להתרחשותם.

ואז, כשהכיבוש יסתיים, נגלה שבבילעין לא הפגינו
כמה מאות ישראלים אלא עשרות אלפים. ושכולם

היו אוהדי "בצלם". ככה זה עם זיכרון רע. במקרה הטוב הוא מודחק, במקרה הרע מחליף אותו זיכרון פיקטיבי.

ואז, כשהכיבוש יסתיים, ספק אם נקים ועדות אמת ופיוס, כי אין לנו מסורת של הכאה פומבית על חטא, אנחנו הרי באים מתרבות שבה מתנצלים ומתוודים רק ביום אחד בשנה, וגם אז זה נשאר בינינו לבין המקום. אבל בכל זאת, כשהכיבוש יסתיים, ונצטרך לשקם את החברה הישראלית, לא נוכל לעשות זאת בלי להכיר בחטאי העבר, בלי ללמוד מהם. הימים האחרונים מלמדים כמה רבה תהיה עבודת השיקום, ואיזה טיפול עומק יחייבו הצלקות. ואז, כשננסח מחדש את האמנה החברתית הישראלית, נהיה חייבים להתבונן נכוחה במה שעשינו לאחרים ולעצמנו ולהבין למה אנחנו כחברה מסוגלים להגיע. בלי ללמוד את הפשע שפשענו למיליוני אנשים לאורך שנות דור, בלי להבין את הגזענות, הפשיזם והמקרתיותם

שפשו אצלנו, לא נוכל לנסח כללים שימנעו זאת
בעתיד.

הימים האלה קשים. בימין בוערת התשוקה
להעלים כל ביקורת על מדיניות הממשלה, כדי
לוודא שהכיבוש הקולוניאליסטי יהפוך לעובדה
מוגמרת ובלתי הפיכה. תשוקה זו הביאה בימים
האלה להתקפה משולבת ומתואמת — הכוללת
שימוש במרגלים, בהסתה פרועה ובחקיקה
פוטניסטית — על כיסי ההתנגדות האחרונים
לכיבוש: ארגוני החברה האזרחית. כל היתר כבר
נכבשו, הושתקו או ערקו. לפתע מתברר שלא רק
שהקרנף אינו בסכנת הכחדה, אלא הוא חיה
שפרתה ורבתה ומילאה את הארץ. נותרו רק
המעוזים העיקשים של "שוברים שתיקה",
"בצלם", "יש דין", "שלום עכשיו" וחבריהם. קשה
שלא להבחין בריר הניגר מהשפתיים של
המסתערים על מעוזים אלה. קשה שלא לזהות
את שיטת הלחימה, שבה הכוח התוקף משמיד

בדרכו את כל הנכסים הערכיים של מדינתו. קשה
שלא להיות מודאג.

אבל דווקא בימים האלה אנחנו חייבים להכיר בכך,
שהמתקפה הברוטלית מלמדת שכנראה הימין
יודע משהו שאנחנו לא יודעים. שיש להם סיבה
לדאוג מאתנו. צריך להפנים זאת: הכוח של
הארגונים הפועלים לסיום הכיבוש ושל תומכיהם
גדול ממה שנדמה לנו. הסרקזם התבוסתני אינו
מוצדק. הכוח העצום, הדורסני והאלים המופעל
כלפינו מלמד משהו טוב עלינו. בהינתן שבינתיים
הימין העמוק, הימין המרכזי ובעלי בריתם במרכז
העלוב לא מתרסקים בסקרים, מהו מקור הפחד,
ובהתאמה — מהו סוד הכוח שלנו?

התשובה לכך פשוטה. יש מגוון כוחות שמניעים
את העולם. את הכוחות הפוליטיים, הכלכליים
והצבאיים אנחנו רואים היטב ומרגישים יום־יום.
אבל יש גם כוחות פחות נראים, שדרך פעולתם

גלויה פחות. אחד מהם הוא בכלל רעיון. הרעיון
שכל בני האדם שווים ושלכולם מגיעות זכויות
בשל היותם בני אדם. הרעיון הזה אחראי
למהפכות הגדולות והחשובות בהיסטוריה. הרעיון
הזה פועל כמו החומר האפל ביקום, בשקט. והוא,
יחד עם המתנגדים לכיבוש, דוחף אותנו לסיום
הכיבוש ולשינוי מהותי באופן שבו החברה
הישראלית מתפקדת. הוא מעניק לארגונים
הקטנים והחלשים לכאורה עוצמה בלתי מוסברת.
והוא יביא לסיום הכיבוש.

אני לא טוען שהכיבוש יסתיים מחר. אני לא יודע.
ייתכן שעוד הרבה דם יישפך בדרך. אני רק יודע
שהמאבק לא הסתיים. לא המאבק לסיום הכיבוש
ולא המאבק על דמותה של החברה הישראלית.

הכותב הוא יועץ משפטי של חלק מהארגונים
המוזכרים במאמר

לחצו על הפעמון לעדכונים בנושא:

דרום אפריקה